

Expertenraad advies

van 8/12/2025

met betrekking tot **de studie over de toekomst van het aardgasdistributienet in Vlaanderen**

Inhoud

1. Aanleiding	3
2. Advies	3
2.1. Inleiding	3
2.2. Verhouding elektriciteit- en gasprijs verschuift	3
2.3. Aanbevelingen	4
2.3.1. Formuleer duidelijke beleidsvisie op uitfasering gasdistributienet	4
2.3.2. Creëer effectief regelgevend kader voor gasnetuitfasering	4
2.3.3. Integreer warmte- en gasnetplanning	5
2.3.4. Maak realistische aannames over de beschikbaarheid van schone verwarmingstechnologieën	6
2.3.5. Bescherm kwetsbare klanten	6
3. Volgende stappen	6

1. Aanleiding

De Expertengraad (ER) ontving op 24/10/2025 de studie “Future of the natural gas distribution grid in Flanders” door Trinomics en DNV, in opdracht van de Vlaamse Nutsregulator (VNR). Daarbij kreeg de ER de vraag om over deze studie een advies te formuleren.

Voorliggend advies geeft gevolg aan deze vraag.

2. Advies

2.1. Inleiding

De Trinomics/DNV studie is interessant, bevat waardevolle datapunten, en geeft goed zicht op de praktijk in het buitenland. Omwille van het beperkt tijdsbestek focust de Expertengraad haar advies op beleidsaanbevelingen. Daarmee wil de ER bijdragen aan de standpuntvorming van de VNR over het meest geschikte regulatorisch kader voor het (aard)gasdistributienet in Vlaanderen, op korte termijn, zowel als tegen een tijdshorizon van 2050.

2.2. Verhouding elektriciteit- en gasprijs verschuift

Omwille van het beperkte tijdsbestek, gaan we niet in detail op de scenario-aannames in. We merken echter wel op dat recente beleidsbeslissingen op Vlaams en federaal niveau de scenario-aannames op significante punten inhalen.

Met name de recente beslissing in het kader van de federale begroting om lasten te verschuiven weg van elektriciteit naar aardgas en stookolie is belangrijk (relevant voor hfst 9.3 van de studie). Daarnaast besliste de Vlaamse regering in haar recentste Klimaatplan om bepaalde heffingen van de elektriciteitsfactuur naar de factuur op aardgas te verschuiven. Dit komt bij het vanaf 2028 opnemen van gebouwenverwarming en wegtransport in de CO₂-emissiehandel (ETS2), de in 2030 aflopende toelating voor een lagere BTW op aardgas, alsook het rond 2029 uitdoven van de Groenestroomcertificaten in de elektriciteitsstarieven. Al deze factoren verhogen de prijs van aardgas en verlagen die van elektriciteit.¹

Momenteel behoort België tot een van de landen waar de hogere heffingen op elektriciteit ten opzichte van aardgas leiden tot een van de hoogste elektriciteit/aardgas prijsverhoudingen.² Als de prijs van elektriciteit ten opzichte van die van aardgas een verhouding van drie benadert, maakt dit het vervangen van aardgas door elektrische warmtepompen inherent rendabel. Dat lijkt met de bovenstaande verschuivingen rond 2030 een realistisch scenario. **Het zou nuttig zijn als de VNR de in de media geciteerde berekeningen verifieerde**, onder andere op basis van betere inzichten in de evoluties van de geciteerde kostenfactoren.

¹ De Tijd, Hogere accijnzen zijn nog maar het begin: aardgasfactuur stijgt komende jaren met honderden euro's, 25/11/2025, <https://www.tijd.be/netto/analyse/energie/hogere-accijnzen-nog-maar-het-begin-aardgasfactuur-stijgt-komende-jaren-met-honderden-euros/10637580.html>

² Campion, L., (Econopolis) Belgium still has the highest electricity-to-gas price ratio in the EU, 23/5/2025 <https://www.econopolis.be/en/blog/posts/2025/may/belgium-still-has-the-highest-electricity-to-gas-price-ratio-in-the-eu/>

In ieder geval is de kans dus groot dat het “Medium” scenario in de studie de gasvraag op distributieniveau overschat, als elektrificatie van gebouwenverwarming sneller gaat dan verwacht. Daarmee zou het “Medium” scenario dan meer opschuiven richting het huidige “High” scenario.

2.3. Aanbevelingen

2.3.1. Formuleer duidelijke beleidsvisie op uitfasering gasdistributienet

De studie beschrijft helder hoe in de drie beschouwde scenario's onder invloed van de input en aannames, de evolutie van het gasgebruik en de nood aan gasdistributie erg uiteenloopt. In het belang van de consument is dus een duidelijk geformuleerde beleidsvisie vanwege de regelgever nodig, zodat de regulator kan toezien op haar implementatie.

Het is daarbij duidelijk dat het gasdistributienet hergebruiken weinig realistisch is. De toepassingen voor waterdistributie, elektriciteits- of communicatieleidingen, of distributie van H₂ of CO₂ zijn technisch niet haalbaar of missen een positieve business case. Dit wordt ondertussen door steeds meer buitenlandse studies en pilootprojecten bevestigd.³ We bevelen aan dit inzicht duidelijk te vertalen in de beleidsvisie, en geen ambiguïteit te laten over een mogelijke herbestemming voor het gasdistributienet. **De focus moet eenduidig liggen op het definiëren van een uitfaseringskalender en -aanpak.**

De huidige algemene focus van regelgeving van en toezicht op het gasnet op distributieniveau ligt op aanvoorzekerheid en kostenbeheersing, met minder aandacht voor klimaatdoelstellingen. Het is in deze context interessant op te merken dat op federaal niveau investeringen in het gastransmissienet moeten worden afgeschreven tegen ten laatste 2050, in lijn met de Europese doelstelling van klimaatneutraliteit tegen die datum.⁴

2.3.2. Creëer effectief regelgevend kader voor gasnetuitfasering

Onderzoek regelgevende modellen voor netbeheerders die holistische maatregelen stimuleren die gericht zijn op het verhogen van algemene systeemefficiëntie en -integratie in plaats van vooral investeringen te belonen.

Vlaanderen heeft al een regelgevend kader dat netuitbreiding tegenhoudt en aansluitingen van nieuwbouwwoningen onmogelijk maakt. Creëer een regelgevend kader dat het mogelijk maakt een-der welke nieuwe aansluitingen op het gasnetwerk te weigeren en op termijn bestaande klanten van het netwerk los te koppelen. In de laatste herziening van de Gasrichtlijn opent Artikel 38(4) de mogelijkheid voor netbeheerders om toegang of aansluitingen, evenals afsluitingen, te weigeren in functie van de klimaatneutraliteitsdoelstelling. De voorwaarden zijn dat er een netwerkplan is dat voorziet in de uitfasering van het systeem of de relevante delen daarvan, en dat de regulator het plan heeft goedgekeurd.

Een mogelijkheid is het claimen van kosten voor de toekomstige ontmanteling van het netwerk mogelijk maken, als onderdeel van de huidige netwerkkosten of via financieringsmechanismen, en reserveer dat geld voor de verwachte ontmanteling van het gasnet. Dit lijkt een meer aangewezen

³ J. Rosenow, “A meta-review of 54 studies on hydrogen heating”, Cell Reports Sustainability, Volume 1, Issue 1

⁴ Stobbe, M., et al. (Regulatory Assistance Project, Oeko Institute) Planning and regulating Europe's gas networks: breaking up with fossil gas, 2024 <https://www.raponline.org/toolkit/gas-distribution-system-planning-regulation-europe/>

aanpak dan rekenen op de overheidsbegroting, in een Belgische en Vlaamse context van voortdurende besparingsinspanningen.

Voorkom gestrande activa, verdeel de uitfaseringskosten gelijkmatig over een langere periode en verkort de afschrijvingsperiodes voor infrastructuurinvesteringen, zowel die uit het verleden als in de toekomst, zodat deze volledig zijn afgeschreven tegen de tijd dat (delen van) het net wordt buiten gebruik gesteld.

Dit heeft natuurlijk impact op de hoogte van het aardgasdistributienettarief, en mogelijk op de tariefmethodologie. In die zin is het spijtig dat deze studie a priori de kosten voor de ontmanteling en/of herbestemmen van het gasnetwerk niet opneemt in de analyse (cfr. p.77).

De studie beschrijft in detail de opties voor niet-lineaire afschrijving van netwerkkosten. Dit lijkt effectief een interessante piste.

Minder duidelijk is het voordeel van de eventuele overstap naar een capaciteitstarief. Bij gelijke aansluitingscapaciteit, lijkt het meer rechtvaardig dat grote verbruikers meer bijdragen aan de financiering van de afbouw van het gasdistributienet.

2.3.3. Integreer warmte- en gasnetplanning

De coördinatie van middelen en infrastructuur is een fundamenteel aspect van warmteplanning. De warmteplanning die aansluit bij klimaatdoelstellingen moet rekening houden met technische haalbaarheid, milieueffecten, kostenefficiëntie en bevoorradingszekerheid. Het is belangrijk richtlijnen te definiëren voor het gebruik van schaarse energiedragers (bijv. biomassa, waterstof) en ervoor te zorgen dat dit wordt afgestemd op infrastructuurplanning. Technologieën zoals hybride warmtepompen vereisen nog steeds gasnetwerken, en versterken als dusdanig de lock-in, maar gebruiken die slechts beperkt en zijn daarom moeilijk te verzoenen met een streven naar systeemefficiëntie.

De voorliggende studie bevestigt in dit verband dat een betekenisvolle reductie van de benutting van het gasdistributienet voor 2050 alleen haalbaar is met georganiseerde uitfaseringsplannen.

Uit de studie komt minder duidelijk naar voor wat de beste optie is voor het finaal buiten gebruik stellen van het gasdistributienet, en hoe deze kosten toe te wijzen. Dit zal dus verdere discussie vergen. Het lijkt wel alvast logisch dat een gasnet sectie die buiten gebruik is gesteld, kan worden verwijderd als in die straten bijv. andere wegeniswerken worden uitgevoerd. In de toekomst kunnen deze werken ook klimaatneutraal gebeuren, gezien de toenemende elektrificatie van de werfmachines, dit in tegenstelling tot wat de studie veronderstelt.

Denemarken kent sinds lang een beleid dat warmtenetten bevordert, wat lokale warmteplanning een vertrouwd instrument maakt.⁵ Voor EU-lidstaten zoals België waar dergelijke energieplanning op lokaal niveau nog in de startblokken staat, zal de snelle ontwikkeling en uitvoering van lokale verwarmings- en koelplannen onder artikel 25(6) van de Energie-efficiëntierichtlijn een fundamentele stap zijn in het bieden van alternatieven (voor verwarming met aardgas) aan klanten.

⁵ Yovchev, I., (Regulatory Assistance Project) Nationalisation and wind-down: Regulation of disconnections and decommissioning of the gas distribution grid in Denmark, 2025 <https://www.raponline.org/wp-content/uploads/2025/11/rap-yovchev-nationalisation-and-wind-down-nov-2025.pdf>

2.3.4. Maak realistische aannames over de beschikbaarheid van schone verwarmings technologieën

Door de lange investeringscycli en levensduur moet elk nieuw verwarmingssysteem dat vandaag wordt geïnstalleerd compatibel zijn met de lange termijn klimaatdoelstellingen/roadmap. Elektrificatie en warmtenetten zijn daarbij te verkiezen zijn boven aardgas, aangezien, zoals ook uit de Trinomics/DNV studie blijkt, de toekomstige beschikbaarheid en prijs van alternatieven zoals biomethaan en waterstof in Vlaanderen hoogst onzeker zijn.

2.3.5. Bescherm kwetsbare klanten

De kosten van het aangesloten blijven op het gasnet zullen stijgen naarmate gedeelde kosten worden gedragen door een afnemend aantal klanten. Dit is nog meer relevant in het kader van een versnelde afschrijving van infrastructuur.

Enerzijds verspreidt dit de afschrijvingskost over een groter aantal en meer diverse afnemers. Anderzijds draagt het natuurlijk op korte termijn bij aan een verhoogd nettatarief en dus een hogere aardgasfactuur, die voor gezinnen met een laag inkomen moeilijk te dragen kan zijn. Zeker als ze net niet in aanmerking zouden komen voor het sociaal tarief aardgas.

Kwetsbare consumenten en mensen met een laag inkomen moeten daarom prioriteit krijgen voor ondersteuningsmaatregelen. Dit moet hen in staat stellen hun woning energiezuiniger te maken, en over te stappen op verwarmingsoplossingen waarbij ze zich ontkoppelen van het gasdistributienet.

3. Volgende stappen

Op basis van bovenstaande adviezen en vaststellingen suggereert de Expertenraad een reeks volgende stappen op basis van de studie:

- Studie openbaar maken in functie van het openbaar debat.
- Informatiesessies met het Vlaams Parlement, stakeholders, en de strategische adviesraden.
- Organisatie van een publieksconsultatie door de VNR over versnelde afschrijving gasdistributiekosten.⁶

Expertenraad

Bram Claey
Johan Driesen
Katelijne Haspelslagh

Ondertekend door:	Ondertekend door:	Ondertekend door:	Ondertekend door:
			
1AE4DF66DC1F487...	DFBB7F7EBF4C41D...	479CF5FC7CA7478...	D22D1E048007407...

⁶ Zoals aangekondigd in het Consultatiedocument van de VREG van 28/03/2024 met betrekking tot het ontwerp van tariefmethodologie voor de reguleringsperiode 2025-2028 (CONS-2024-02).